

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele sè se adreseze la Redac-tiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Èr banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.
„ „ „ „ „ j. a. 7 franci		

O privire in launtrulu bisericei din Romani'a.

In biserica romana ortodoxa din Romani'a de unu timpu incócia a inceputu se domnesca unu spiritu, pre care déca nici nu-l'amu potea numi necrestinescu, dar este impedecatoriu desvoltarii crestineloru de acolo in viéti'a morala-religiósa. — Marturisimu, cu deplina parere de reu si cu amaratiune adunca semnalámu cetitoriloru nostrii acésta trista scire, pentrucá morbulu de care suferé fratele, escita doreri in toti fratii din aceea-si familia; dar totodata suntemu convinsi si despre aceea, cá fratii nostrii insisi suntu culpabili pentrucá ii a parasitu spiritulu celu crestinescu: alu evlaviei, alu pacii, alu luminarii, alu progresarii si alu bunei contielegeri. — Biserica ortodoxa e cea mai vechia in Romani'a, ba ea a sustatu mai numai singura — pana in timpurile mai recinte; ea e recunoscuta de domnitoria si e prevediuta cu bunuri si mosii ce aducu venite insemnate: totusi si astadi in privinti'a vitalitatii stá napoi'a celorlalte confessiuni strecurate acolo numai din intemplantare; totusi nu e in stare a emulá cu celelalte biserici-sorori intru respandirea luminarii, ba a ajunsu pana a-si teme subsistinti'a ei de catra celelalte biserici de acolo.

Reulu credemu noi, provine din lips'a de barbati destulu de desteri si energiosi, cari se stee in fruntea corabiei bisericesci, se o conduca cu tactu si intieptiune in directiunea cuvenita ferindu-o d'a se loví in stancile ce i-ar stá in cale, ferindu-o de atacurile din afara.

In sinulu bisericei fratiloru nostrii de peste Carpati s'a ivitu o neindestulare generala facia de conducerea de astadi; se ceru reforme in ea, se cere mai vertosu o constitutiune bisericésca asemenea cestei'a dela noi, ca in conducere se aibe parte nunumai arhieriei, ci si ceialalti factori, cari constituescu biserica: preotii de miru

si credintiosii laici. — Demultu se totu ceru institute superiori pentru cualificatiunea clerului teneru, demultu se totu doresce imbunetatiunea starii materiali a preotiloru de miru, — tóte postulate juste si necesarie; dar au cá fratii nostrii preoti nu le sciu eluptá, au cá elementulu astadi domnitoriu nu stá de-a-vorba cu o corporatiune lipsita de védi'a cuvenita.

Intr'adeveru trista icóna acést'a despre fratii nostrii; ea nu corespunde timpului in care traimu; nu postulatelor, ce lumea orthodoxa, cu deosebire — romanimea astépta dela densii. O biserica ortodoxa romana in statu romanu ortodoxu ar trebui se aiba altu aspectu. Insusi statulu pentru alu seu interesu, pentru a sa consolidare ar trebui se recunósca, cá starea actuala a bisericei romane — nu-i servesce spre nici unu folosu.

E justa pretensiunea clerului, ca statulu se amelioreze starea materiala a lui, pentrucá abstragendu dela alte considerante: statulu a secularisatu mai multe manastiri bogate, diu averea caror'a se cade se se impartasiésca insisi servitorii bisericei; e justa pretensiunea d'a se radica institute superiori pentru cultivarea suerescintiei preotiesci, ca cinulu orthodoxu se nu fia spre batjocur'a celorlalte confessiuni din tíera; pentruca clerulu se fia aventatu la unu nivou alu culturei — proportionatu cu cultur'a a insisi credintiosiloru pastoriti de densulu.

De alta parte *Santulu Sinodu*, constituitu numai din Episcopi si Archierei titulari, nu aru fi chiamatu ca singuru de sine se conduca biserica fara concursulu celorlalti factori din cari se compune biserica. Prax'a arata cá asia nu e bine. Santulu Sinodu de dupa natur'a lucrului — ar avea chiamarea a decide asupra causeru dogmatice, rituali dar nu si in privinti'a administratiunei organismului bisericescu.

Acestu Santu Sinodu de unu timpu in cǒcia se coaduna spre a constatá cǎ biseric'a rom. cath. apuséna face pasi inainte in Romani'a, cǎ credintiosii ortodoxi si-tramitu baietii loru la scólele instituite de apuseni din propriile loru poteri si apoi se indestulesce cu aceea, cǎ ministrulu culteloru a facutu asigurarea, cǎ ortodoxii nu trecu la alta confessiune. Santulu Sinodu se teme de proselitismu si mentuirea o astépta „dela boieri, dela fiii ómeniloru.“ — Pe langa tóta asigurarea inse — biseric'a apuséna si cea protestanta in Romani'a se totu intarescu pentrucǎ au preoti energiosi si educati conformu cerintieloru moderne, — pana cand orthodoxismulu dîn ce in ce scapeta din védi'a si reputatiunea sa.

Oper'a cea mai mare a acestui Santu Sinodu, de candu elu este instituitu — e, cǎ a suspinsu dela functiuni preotiesci pre unu Archiereu, cu numele *Calistratu Orleanu-Barladeanulu*. Cetitorii nostrii cunoscú caus'a din carea s'a adus acésta judecata, cunoscú si aceea, cǎ Curtea de Casatiune a indrumatu pre Calistratu la forulu bisericescu. Pre noi inse ne cuprinde mirarea, cum de unu archiereu s'a si incumetatu a apelá la unu judetiu mirenescu o judecata adusa de forulu supremu bisericescu. Unu simptomu tristu si de mare decadintia a auctoritatii bisericesci se vede in acestu pasu. — Déca Stului Sinodu i-a placutu a luá pre Archiereulu Calistratu atátu de scurtu si déca afacerea lui o privește atátu de importanta, in cátu pentru ea se pare cǎ s'a uitatu de alte cause cu multu mai grave, — acést'a i-a statú in dreptu, pentrucǎ dupa regulamentulu seu — are potere a aduce judecata in cause disciplinari asupra ori carui membru alu cinului preotiescu si calugarescu. — Candu inse unu clericu si mai cu séma unu archiereu in caus'a sa disciplinara nu se supune judecatii forului seu supremu, ci recurge la potestatea lumésca: acestu pasu vine sub altu raportu naintea opiniunei publice, naintea lumii orthodoxe.

D. *Marzescu* aperatoriuulu par. Calistratu in pledarea sa a datu probe de inalta eruditiune si de vaste cunoscintie pe terenulu istoricu-bisericescu, cu aceea inse totusi a remasu detoriu a demustrá, déca unu membru din cleru si in cause disciplinarii preotiesci póte se cerce remedii la potestate civila. Óre in asemenea cause — Curtea de Casatiune stá de-asupra sinodului? déca — da! apoi Sinodulu ce locu cuprinde intre gradurile celora-lalte foruri judecatoresci? — Déca am admite o asemenea ingerintia in afacerile bisericesci, atunci Sinodulu ar fi o institutiune superflua in bisericu, atunci abaterile preotiloru se potú judecá si de catra foruri civile. — Noi sus-

tenemu, cǎ precum d. es. unu ostasiu pentru abateri disciplinari se trage in judecata puru militara, — astfeliu si unu preotu, fia elu ori in care trépta ieratica, déca vin'a lui nu se ostesce in careva lege civila, se judeca valabilu numai de forulu bisericescu. — Biseric'a s'ar degradá la o simpla reuniune de statú, déca ar abdica la drepturile sale positive erédite dela inceputulu crestinatatii, d'a avé jurisdicțiunea sa propria in cause disciplinarii. — Legile stateloru singuratice — dupa impregiurári — divergéza unele de altele, ale bisericiei inse suntú identice la tóte natiunile de acea-si marturisire. Si par. Calistratu póte se-si aléga pentru sine disciplin'a oricarei bisericie, dela ast'a nimenea nu-lu póte impedicá; póte chiar se-si formeze lui-si o bisericu nóua; pana-ce inse va stá in legatur'a bisericiei othodoxe resaritene, va trebui se se supuna invetiaturiloru si disciplinei acesteia, altcum nu se va potea mantiené ordinea receruta.

Dupa parerea nóstra deci Curtea de Casatiune din Bucuresci a lucratu intieleptiesce candu a declinatú dela sine amesteculu in afacerile puru bisericesci. Dela unu foru judecatorescu orthodoxu s'a si asteptatu acést'a.

Opiniunea publica astépta acuma urmarile afacerii par. Calistratu. — Noi credemu cǎ Stulu Sinodu va fi condusu de spiritulu reconciliarii si nu va face actu de resbunare chiar pe cont'a reputatiunei sale. Asteptámu cǎ Stulu Sinodu reintregitu prin P. S. Sa Archiereulu Calistratu, in viitoriu se va ocupá de cestiuni mai importante pentru regenerarea bisericiei si se va acomodá spiritulu timpului lucrandu in vii'a Domnului pentru luminarea si bunastarea aloru cincii milióne de credintiosi concrediuti pastorirei Sale.

G.

Câteva reflexiuni

la articulu domnului preotu **I. Cióra,**

„Despre predici in bisericu.“

(Fine.)

Insusi dlu Ciór'a „recunósce faptulú, cǎ voru fi multe de indreptatu in bisericu.“ Ei bine, care póte fi aci expedientulu salutiferu? Eu abia potú recunósce pentru adulti altu expedientu, — ma dupa cum vomú vedé mai diosu in parte, chiar sî pentru minorenii — decátu *predicile continue*. Din parte-mi cand asi professá *nepredicarea*, ar trebui mai antáiu se-mi smulga inim'a din peptu, sî s'o inlocuescu cu un sloiu de ghiacia. Candu nu asi predicá, asi negá fapticu crestinismulu, celu ce involve *religiunea amórei*, carea unesce inimile crestine intr'unu focu mare, ce arunca de parte radiele luminei sale. Nepredicandu, asi mintí orthodoxismulu, o orthodoxismulu! acésta scóla a onorii sî sinceritáti, ce lumea a potutu vedé candva!

Se póte ca cineva se-mi combata reflexiunile presente — nu cu argumente, ci cu *tandalituri*, cǎ-

roru eu voiu tiené sub demnitatea mea si a cauzei sante ce aperu, in veci a le dá ver unu respunsu; — *reflessiunile presente neci cand nu voru fi devinse.*

Cà-ci eu nu am pasitu cá dusmanitoriu, ci ca criticatoriu, spre rehabilitarea adeverului impugnatu. In operatulu meu, se póte, voiu fi atinsu laturea sentitiósa, dar nu am *calumniatu neci nu am vetematu.* Neci am trebuitu se folosescu elocuintia neci se me incurcu in retiéu'a fraseloru, — cà-ci singure argumentele positive ale istoriei si praxeii, — mi-au supeditatu, — credu firmu, ajungerea scopului, a supremului scopu ca „concordi'a, si in cestiunea presenta, se se instaleze intre preotíme.“ — Cine m'a instruitu se predicu continuu! O Acel'a! carele inainte de acést'a cu aprópe 2000 de ani a venitu la absolut'a majoritate a omenimei, carea jacuse intru iutunereculu *nepredicéii* preste 5000 de ani. — fundandu Biseric'a s'a, ca scóla a filosofiei genuine, a moralei sincere, a religianii, amórei si a vietiei practice.

De aci credu nestramutatu, cá Acel'a ce a dísu „*Mergînd invetiati tóte gintele*“, pre preotii ce nu vreau se predice, neci candu nu-ii va onorá, ca se-le inscria numele in registrulu pastoriloru sufletesci.

Se vaieta dlu Ciór'a si asupra „*luminarii moderne*“ — mai dreptu vorbindu — „*qui bene distinguitu, bene docet*“ — asupra „*intunerecarii moderne*“ — *provenite din pucina séu rara predicare.*

Eu dícu aci si mai multu: Instructiunea scolara mai vertosu elementara este — periculósa; antáiu: pentrucá nu e completa; a dou'a: pentrucá nu e generala.

Cine va face-o completa? Cine o va face generala? Preotii prin predici continue! Me rogu ca se nu fia sinistru priceputu, — se fia ascultatu deplinu in abia enunцийatulu asertu.

Instructiunea scolara de câtiva *pucini* ani nu este in stare a provedé pre ómeni — cu luminile, moral'a si prax'a de lipsa pentru o *viétia intréga.* Chiar progresele sciintieloru, trebue se fie dirijiate de intieptiunea evangelica, de moral'a crestina. Prin ce se se indeplinésca acestea? prin predici continue! prin spriginirea cu ardóre a dispusetiuniloru Archiereului, Sinodului si Consistoriului eparchialu, — prin unirea întregéii preotimii ca a unui singuru omu, la stringere de mana fratiésca cu dlu Pop'a in cultivarea ideei, — publicate in „Biseric'a si Scól'a.“ — dar nu prin incercári de desavuári — cà-ci o spunu verde — estmodu *numai ce ne blamámu.*

Dupa mic'a digressiune se reapucu firulu. Scóla, mai alesu cea elementara. imprastia unu picu ignorantia, — dar' disciplin'a preste intrég'a viétia a omului — cine se o mantiena? inclinarea spre reu cine se o infrene? Legile coercitive? Vai si amaru! — Predicele continue numai sunt farulu ce luminéza in massiv'a nópte a acestei lumi!

Cev'a specialu anca.

Secsulu femininu la noi, — fara care nu se póte neci inchipuí Biseric'a otodoxa si ginte romanesca — din caus'a cá nu avemu invetiatori casatoriti cu preparande, — séu celu pucinu cu socie de acelea, cari aru potea dá instruire in lucrulu femeescu de mana — baremu o óra pre dí — dícu secsulu femeescu cercetéza mai slabu scól'a. Mamele oprescu ficele loru dela scóla, — chiar cand sunt initiate binisioru intru invetiaturi — ca se le instrúesca in lucrurile femeesci. Deci cine va completá instructiunea intelectualala a dísului secsu? Cine va generalisá cultur'a morala a lui spre a creá din

acelu dragalasiu sexu socie si mame crestine, cari se scia apoi la timpulu seu iubi si educá?

Preotii prin predici continue!

A decretá cum vrea dlu Ciór'a, ca numai prin unii preoti, respective din cand in cand se se predice, dupa mine este identicu cu a díce: lui A este iertatu a se imbogatí — dar' lui B, C, etc. — nu.

In muntós'a Savoia unde din 100 inși 89 sciú citi si scrié, — anca nu sciú se se fia professatu, ca se nu se predice continuu; — La noi, unde este proportiunea numerica de mai susu togma întórta, se nu fia necesitate a se predicá continuu? Mi-vine a crede, cá numai in Iaponi'a, unde se calca sub pi-tióre icón'a lui Christosu — se va aflá consentimentulu nepredicarii detorintieloru crestinesci, dar' nu in dieces'a orthodoxa a Aradului. Eu m'asi teme, cá-mi séca man'a si mi s'ar stinge viétia — cum griesce limb'a minunata a lui Fénélon, daca asi scrié si asi prefessá, se nu se predice in continuu *toturorú!*

Noi preotii, cari incepemu a caruntí, se professámu nepredicarea?! Ce esemplu pentru preotii tironi!?

Nu suntu dóue justitie! Nu suntu dóue feliuri de cumpene pentru cântarirea sinceritatii! Nici morala mare si morala mica! Ce ar dá unu imperatu fiului seu, si nu ardá tieranulu la alu seu?! Dar' ce ar fi si de securanti'a publica! Statulu ar trebúi se puna langa totu cetatiénulu unu policistu. Cà-ci, cine ne pazesce pre noi de ómenii rei? Polití'a? Relativu, încátva — da! Absolutu inse *ne pazesce mantienerea porunciloru lui Ddieu reimprospetate prin télcuirea loru in predici continue.*

Religiune fara predici constinue, ar fi identica cu justiti'a fora tribunalu!!!

In biseric'a lui Christosu, carea in Pidalionu se simboliséza prin o Corabia slobozita pre mare, — predicele continue mi se vedu necesarie, ca lopet'a destinata pentru guvernarea Corabiei, pe acarei'a intielépta manuire mi se vede concrediuta existinti'a avutiei avutiiloru — adeca sufletele milióneloru de crestini. Oh Dóme! Se nu aflámu in circumferenti'a Corabiei, in largitudinea Bisericeii Tale — unu micu spatiu si pentru acéta mica lopéta? S'o aruncámu in adenculu mării? Se lipsimu Corabi'a mantuirii nóstre de gubernaculu necesariu? Se lasámu Corabi'a mantuirii nóstre a se invaluí in furi'a aberatiuniloru?! — Culminatiune a rátecirii nóstre omenesci!!

Am scrisu in Barateazu (Baraczház, com. Temisiu) la médi'a SS. paresime 1884.

Ioanu Munteanu,

preotu, invetiatoriu, inspectoru cerc. de sóbie.

Epistótele parochului betranu.

V.

Iubite Nepóte!

Nu intardíu cu epistól'a acést'a ca se o pri-vesci a fi cam in legatura cu cea de mai nainte. — „Unii de la altii ne invetiámu si unii pre altii ne indreptámu.“ Acéta dícala o sciusemu eu mai dedemultu, dar despre adeverulu ei m'am convinsu mai vertosu candu am cercetatu cu de-amenuntulu faptele preteniloru mei descrise in epistól'a din urma. Acele nu-mi iesiau din capu de diminéti'a pana sér'a, cu ele me visámu nópte. N'ar fi omu pe lume, care se fia in stare a clatiná iubirea si fratietatea mea ce

o am catra ei. Nu sciu din sange, au din aplecarile mele sufletesci porcede aceea, cã tare sciu pretiui pre omulu harnicu si mai vertosu deca acel'a e deodata si preotu si pretenu cu mine; dar pe langa acest'a mai am anca si acea slabitiune, de faptele cele frumose ce le vedu la alti frati ai mei — me silescu a le introduce si in parochia mea. — Cu sfiela si cu frica me cugetam cum se urmarescu si eu faptele pretenilor mei, cãci me temeamu se nu patiescu rusine ca se nu isbutescu, pâna candu cetiu in fruntea unei foi politice: „voiesce si vei poté“ si vorb'a acest'a me impintená si-mi dadea potere. M'am pusu deci la lucru si dupa multe pedeci si dupa multe lupte, am ajunsu a zidi o scõla frumõsa si dupa mai multa fragmentare a o provedé cu invetiatoriu bunu. Biserica e totu cea vechie, dar destulu de buna; unu scadiamentu avea totusi: cã adecã venitul ei erã cam pucinu. De-si in multe chipuri cugetam cum asi poté ajutorã aci, — de abia la urm'a urmeloru am aflatu ceea ce am doritu.

Mormintii (cemiteriulu) cei vechi erau plini de gropi; doui ani anca, si mai multu nu poteamu immormentã intr'ensii; trebuia deci se me ingrijescu de altii noi. — Cautaiu deci in drépt'a si in steng'a si mai pe urma am mijlocitu de amu cumperatu unu pamentu, carele erã in nemidlocit'a apropiare a mormintiloru vechi. Acestu pamentu l'a cerutu arendatorulu de regalie dela fruntasii ca se põta arde caramida pe elu si fruntasii erau gata a se invoi pentru unu pretiu bunu — se-lu esarendeze pe unu anu. Eu inse nu traiamu bine cu fiulu lui Israilu si deci puneam pedici.

Vedi parinte — dise intr'o diminétia unu fruntasiiu — arendasiulu ni dà buna plata pentru pamentu, se-lu dãmu pe unu anu, biseric'a se va usiorã binisioru. — Nu se põte — i respundu eu — ca in mormintii nostrii se sape cineva gropi; acei'a au se fie ca o gradina frumõsa; acolo ne vomu odihni noi si urmasii nostrii.

Peste 3—4 dile me cercetéza arendasiulu si-mi descopere, cã densulu a vorbitu cu comun'a intréga si a aflatu cã numai eu i facu pedica, deci me rõga se ieau in socotintia cã densulu voiesce a zidi casa nõua si apoi locu mai potrivit de caramida nu afla ca celu cumperatu de morminti; si nici din acest'a nu-i trebuiesce numai partea de catra vale, pentru carea platesce câtu vomu cere.

Mi-pare reu, dar rogarea DTale nu o potiu implini — i respunsei verde in fatia. Si se duse nemangaiatu si maniosu.

Pe câtu de scurtu si usioru am gatatu cu arendasiulu, pe atãtu de greu mi erã a me scusã naintea fruntasiloru, cãci acesti'a vedeau folosu pentru bisericã din tégulu cu arendasiulu. Trebuia deci se aducu si eu nainte vre-o pricina, pentru carea me impotrivescu tégului, ca nu cumva se-mi perdu onõrea naintea poporulu.

In stremtõrea mea deci m'am dusu la par. protopresbiteru tractualu dupa statu. — Dela densulu m'am intorsu deplinu mangaiatu.

In alta di a venitu dlu prot'a in comuna, a adunatu comitetulu parochialu si ni-a descoperitu, cã dela locurile mai nalte a venitu in porunci, ca in fia-care comuna se se face scõla de pomi si drept-aceea indetoresce comitetulu a se ingrijii de o asemenea gradina. Intr'aceea sosescce la adunare si notariulu nostru cerc. si intaresce cuventulu par. protopopu, cã asemenea porunca a sositu si la antisti'a com.

dela maimarii comitatului, deci i-pare bine cã si densulu põte se iee parte in sfatuirea nõstra ca fruntasii bisericesci in intielegere cu cei comunali se facea ingrijirea trebuintõsa.

O tacere adanca urmã dupa vorbele aceste, toti asteptau se apucu eu firulu cuventulu. Si dupa-ce vedini cã altulu nu se scõla la vorba, incepui eu a vorbi. Am propusu deci ca se taiemu din izlazu (pascu) o parte si se o ingradimu spre scopulu acest'a; notariulu inse mi-respondé cã izlazulu si de altmintrelea e micu si vitele multe, deci propunerea mea nu ar fi tocmai buna anca si pentru aceea, cã vitele aru stricã desu gardulu gradinei si õmenii voru fi indetorati a iesi mai de multe-ori ca se-lu repareze. Intregu comitetulu a partinitu pre notariulu pana aci; inse densulu mai adauge, cã afla de bine a se face unu aruncu nou asupra locuitoriloru comunei si se se cumpere unu pamentu aprõpe de satu spre scopulu acest'a.

Candu audira õmenii mei propunerea notariului, se scolarã de pe scaune si toti ca dintr'o gura strigara, ca loculu cumperatu de morminti se se indetruintieze de gradina de pomi si in intiesulu acest'a cu invoirea nõstra a tuturor'a s'a si luat protocolu.

Multiam Dõmne! gandeam intru mine; dupa ast'a am asteptatu.

Erã primavéra si timpu frumosu; antisti'a comunala dà porunca in comuna, cã õmenii, se iésa la „mormintii nuoii,“ se face siantiiu impregiurulu „scõlei de pomi.“ — Cinci dile lucraramu la siantiiu si poporulu nu rapscia, mi-vine a crede — pentrucã vedea acolo si pre scriitoriulu meu, apoi pre epitropii toti, pre Filipu crasniculu, chiar si eu si cu invetiatoriulu anca eramu cu indemana, numai arendatorulu nu se vedea nicairi. Sermanu poporu! gandemu cu mintea mea, de sila face elu multe bune; din priceperea sa inse mai nimicu. Sermanu poporu! câtin-si se folosescu de nesciintia lui si-lu põrta de nasu pe cãi rategite. Cu de asta-data — ce e dreptu — nici eu nu am pasitu tocmai dupa cum s'ar fi cuvenitu fatia de unu poporu, dar nu l'am insielatu nici folosu pentru mine n'am venatu, ci am lucratu chiar in folosulu lui.

Fiindu scõl'a de pomi siantiuita impregiuru, Filipu crasniculu cu doi fetiori ai sei s'au dusu in padurea comunala se afle mladitie de paducei, de porumbei, de gladisiu s. a. ca se o ingradimu cu gardu viu; de eu sér'a eu tramiteam carulu meu ca se aduca ce au strinsu Filipu cu fetiorii. Invetiatoriulu cu pruncii scolaru plantara mladitiile si facura gardulu ici-colea mai tiesendu printre odrezle si iorgoveni, agrisiei, acati si a. soiuri mai nobile. Impartiramu apoi gradin'a in patru table mari astfelu, cã printre ele poteai amblã si cu carulu, éra tablele mari le impartiramu érasu in patru table mici astfelu cã printre ele pe carãri poteau amblã trei õmeni alaturea.

— Ce scõla minunata de pomi va fi acest'a! mi-dise invetiatoriulu intr'o demanétia candu lucrãmu impreuna cu alti õmeni la facerea carariloru; nici lui nu-i spussemu cã acesti'a au se fie mormintii noi.

Am datu invetiatoriului si scolariloru o tabla mare, ca se samene in aceea ce va voi elu, éra trei table totu sub cuventulu de scõla de pomi mi-am tienutu mie. — Din aceste trei table — dõne le-am saditu cu meri, in fia-care au incaputu optu renduri de-alatulu si siese renduri de-alungulu, de totu in

amendóue tablele 96 de meri din soiurile cele mai alese, Atrei'a tabla am sadit'o cu peri, ciresi, ringloti, caisini, persici. — Totu acestu lucru a costatu 8—9 florini, ce din spesele cultului s'a platitu lui Filipu si fetioriloru lui, cari au statu cu mine si cu invetiatoriulu pana-ce ne vediuramu iesiti in capetu.

In Duminec'a Floriloru am convocatu apoi sinodu parochialu si din scola apoi toti plecaram se vedemu lucrulu seversitu.

Nu s'a aflatu nici unulu carui'a se nu-i fi placutu cele ce vedea cu ochii; totusi — dau cu socotél'a ca se-mi afle voi'a — presedintele comitetului me agraiesce :

— Frumosu lucru e acest'a parinte, dar mortii nostrii unde ii vomu immormentá? cáci in mormintii vechi acusi nu mai incapu altii.

— Bine făcusi cá me intrebasi Iubite fiule — i respundu cu blandétia, — éta aci printre pomi suntu locuri destule; sub umbr'a meriloru si a ciresiloru si mortii nostrii, chiar si noi ne vomu odichni mai bine; éra cei remasi in urm'a nóstra ne voru cercetá mai desu in acestu locu frumosu si placutu.

Intregu poporulu primi cu mangaiere vorb'a mea si aflá cá am lucratu bine, deci mi-multiemi pentru ingrijire si ustanéla.

Vediendu eu miscarea de anima a poporului, érași apucaiu firulu dicandu.

— Nu sciu Iubiti fi! cátu voiú traí eu între voi, dar ve lasu in detorintia ca déca nu voiú putea eu, se faceti voi in mormintii de acum (vechi) totu aceea, ce vedeti cá am lucratu eu aci. Cu timpulu pomii acesti'a au se aduca folosu bisericeii.

Optspredece ani trecura de atuncia pana astadi. Cine vine in parochi'a mea vede dóue gradini cu pomi langa olalta, cari aducu folosu de 300 fl. la anu; acele gradini — suntu mormintii; in mijloculu loru o casa cu dóue chilii, acolo locuiesce fetiorulu celu mai teneru a lui Filipu, carele e pusu pazitoriu de morminti. Plat'a lui e cá face gropi pentru cei repozati — cu tacsá de 50—80 cr. si trage clopotulu de langa casa cand se apropie cu mortulu — pentru o tacsá de 10—20 cr.

Candu me cugetu, cátu bine ni prindu cele trei sute la anu, — mi-vine a nu me superá cá suntu arendasi pe lume. — Candu de alta parte cugetu cá arendasiulu de acuma érași a inceputu a chiamá omenii la sine ca se ii insiele cu beatur'a, cáci se apropiu alegerile de deputati, cauta se me superu si se-i facu pedici. Despre alegeri Ti-voiu scrie in alta epistóla.

Din viéti'a bisericeloru sorori.

Reformatii din Ungari'a tienura in anulu acest'a conventulu (congresulu) loru bisericescu in Budapesta la 17—22 l. c. c. n. Au fostu presinti reprezentantii aloru 5 diecese reformate in frunte cu curatorulu generalu Br. Nic. Vay si cu patru suprintendenti (unu locu vacantu), dintre cari — loculu de presidiu preotiescu conform statuteloru, l'a cuprinsu Petru Nagy episcopulu Transilvaniei, ca celu mai betranu. Presedintele preotiescu prin o rogatiune ocazionali a imploratu venirea Santului Spiritu asupra celoru coadunati, éra presedintele mirénu a rostitu cuventulu presidialu de deschidere, in care dupa-ce a revocatu in memoria pre membrii de curundu repozati ai cuventului precum episcopulu Török Pál din Budapesta, contele Degefeld, contele Teleky

contele Rada y jun. fostulu min. de honvedi s. a. — a accentuatu, cá scopulu coadunarii actuali este mai vertosu regularea afaceriloru scolari si anume aflarea unei căli potrivite, prin carea regulamentele si statutele scóleloru medie reformate s'aru potea aduce in consonantia cu art. de lege XXX din 1883, precum si asecurarea si sporirea fondului generalu ref. infintiatu in anulu trecutulu.

Sub intregu decursulu conventului, desbaterea asupra referadei comisiunei scolari a fostu mai interesanta si mai momentósa. — Se scie adeca cá reformatii au mai multe scoli medie in tíera si le sustienu din poterile loru proprie; dupa sanctionarea art. de lege XXX din 1883 referitoriu la invetiamentulu si administrarea scóleloru medie, câteva din scólele loru se paru a fi amenintiate cu inchidere, de óre-ce nu potu satisfacé conditiuniloru pretinse de lege. — Au trecutú usioru conventulu peste propunerile referitórie la impartirea óreloru si a materialulu de propunere, s'a opintitu inse acolo, unde se cerea radicarea bugetului ca se póta corespunde legii. Caracterulu confessiunалу alu scóleloru voiescu si reformatii a-lu sustiené cu ori-ce pretiu si suntu superbi cá din poterile loru pana acuma au potutu sustiené mai multe scoli medie, dar legea cea nóua pretinde si mai mari sacrificie, cele-ce déca nu le-aru potea face, statulu li vine intr'ajutoriu inse pe langa nisece conditiuni, cari invólva in sine unu amestecu in administrarea pana acuma autonómica a scóleloru. Acést'a nici fratiloru reformati nu li convine si intonara apesata in conventu, cá guvernulu déca odata se amesteca intr'o parte a autonomiei, cu greu se voru potea emancipá de sub influenti'a lui. Cu tóte aceste, la propunerea lui Desid. Szilágyi se contractá cu guvernulu pentru sustienerea gimnasiului din Rimaszombat, carele e aprópe a-si consumá capitalulu subsistintiei; in cátu pentru celelalte se astépta date detaiate si conventulu viitoriu va decide in privinti'a loru. — Dupa votarea unui regulamentu pentru administrarea *fondului generalu*, conventulu a luatú in pertractare referadele celorlalte comisiuni, dintre cari pentru noi e mai interesantu a scéi, cá comisiunea asia numita *missionaria*, a raportatu despre dóue cause din Romani'a; una: cá in Galatiu unu reformatu cu numele Molnár Zsigmond face multe pedice causeloru bisericesci de acolo, prin ce au causatu multe neplaceri episcopiei din Transilvania, elu insusi intr'o suplica a sa cere unu oficiu cu 3000 fl. la anu ca reformatii din Galatiu se scape de elu; alt'a: cá reformatii (25000 la numeru — se dice) din Bucuresci — se plangu, cá n'au scóla corespundietoria, cáci in cea actuala nu incapu mai multi de 100 baieti, pana candu numerulu loru se urca la 1500, — deci ceru unu ajutoriu de 15000 florini, cu care se-si radice o scóla corespundietoria. Ambele cause se transpusera la episcoef'a din Transilvania.

Conventulu viitoriu se va tiené in Budapesta la capetulu lui Septemvre din anulu curinte.

Averea propagandei din Roma a devenitu problematica pentru scaunulu papalu. — Sub numire de propaganda anca nainte de ast'a cu dóue secle si jumatate s'a infintiatu o institutiune, carea are se prepare missiunari pentru convertirea necredintiosiloru. Institutulu s'a provedintu cu avere din bunurile statului italianu, abuna-óra — ca fondulu religiosu rom. cath. din tíer'a nóstra. Dar la augmentarea averei propagandei au mai contribuitu si

contribuescu si astadi multi crestini rom. cath. din diferite parti — cu sume insemnate. — Guvernulu italianu averea propagandei constatatória din mai multe milióne, o privesce de a statului si tribunalulu supremu a decisu, ca aceea se se schimbe in papire de rente italiene si se se controleze de organele statului. Scaunulu papalu in contra aceste' decretari a adresatu note catra guvernele altoru tieri accentuandu, cá averea de sub intrebare e confessiunala si internationala deci guvernulu italianu n'are dreptu a se amestecá in administrarea ei. Afacerea anca nu este terminata definitiv; póte cá se va si amená pe timpu mai indelungatu.

Episcopulu rom. cath. din Satu-mare — Laurentiu Schlauch, din incidentulu postului a emisu catra preotii din dieces'a sa o pastoralá, in carea ii îndemna ca se predice necontentitu cuventulu lui Ddieu. Spre acestu scopu recomanda pastoral'a, ca preotii se-si aproprieze cunoscintie teologice si profane ca se póta lucrá cu succesu in biserica si scóla. Recomanda pastoral'a mai departe si aceea, ca preotii se nisuiésca a atrage catra sine pre credintiosi prin comportare placuta, ca astfeliu impreuna se lupte contra pornirilor nemorali ce au inceputu a se ivi in mai multe locuri.

Tipiculu septemanei.

In septeman'a acést'a (acinci'a) facemu *privégiare* (bdenia) — Mercuri si Vineri séra. Aici tóta slujb'a o punemu dupa cum se afla la Triodu Juoi demanétia in acinci'a septemana din postu.

Totu in septeman'a acést'a — Sambata sever-simu *Inainte serbarea Bunei-vestiri*, carea e a Acatistului. Deci

Vineri séra la „Dómne strigat'am“ cantámu din Triodu *samoglasnic'a* dílei de dóue-ori si a *martiriloru* apoi ale *Acatistului* — patru si ale *Inainte-praznuirei* trei, „Marire“ a *Inainte-praznuirei* „Si acum“ a *Acatistului*. *Iesire*. *Prochimenulu* si *Parimiile* dílei, — apoi „Se se indrepteze rogatiunea mea“ si *Liturgi'a* inainte-santíta.

La utrenia [séu mai bine se dicu aci : *Bdenia*, cáci se face bdenia pentru Acatistu] — La „Ddieu e Dlu“ *tropariulu acatistului* de 2 ori, „Marire si acum“ alu *Inainte praznuirei* si obicinuitele *catisme*. Éra *condacele* si *icósele* acatistului se cetescu dupa rendulu lor. *Canonulu* *Inaintepraznuirei* cu irmósele — pe 6 si alu acatistului — pe 8. *Catavasi'a*: „Deschidevoiu gur'a mea“, dupa *pés'n'a* 9-a — *svetiln'a* acatistului, „marire si acum“ a *Inaintepraznuirei*. — *La laude* — *stichirile* acatistului — pe 4 „marire si acum“ glasu 4: „Audi't'au Nascatórea de Ddieu.“ *Slavoslovi'a* si *otputulu*.

Dumineca acinci'a septemana din postu praznuimu serbarea „Bunei-vestiri“ (25 Martiu.)

La vecernia. La „Dómne strigat'am“ punemu *stichirile* pe 10, a *Invierii* — 4 si a *praznicului* — 6. „Marire si acum“ a *praznicului*. *Iesire*. *Prochimenulu* dílei si *paremiile* *praznicului* tóte cinci. *La lithia* — *stichirile* *praznicului*, *La binecuventarea* *paneloru* — *tropariulu praznicului* de 3 ori.

La utrenia. La „Dumnedieu e Domnulu“ *tropariulu* *invierii* de 2 ori, „Marire si acum“ a *praznicului*. Dupa *catisme* — *sedelnele* *invierii*, *polieleulu* si *sedelnele* *praznicului*. „Tóta suflarea“ — si apoi *evangeli'a praznicului*. „*Invierea lui Christosu*“, psalmu 50 si *stichir'a* *praznicului*. *Catavasi'a praznicului*. —

La pés'n'a 9-a cantámu: „Ceea-ce esti mai cinstita“, apoi *svetiln'a* *invierii*, „marire si acum“ a *praznicului*. — *La laude* — ale *invierii* — 4 si a *praznicului* — 4, „Marire“ — *samoglasnic'a* din Triodu, „Si acum“ — „*Prébinecuventata*.“ — *Slavoslovi'a* si *tropariulu* *invierii*. *Ecteni'a* si *otputulu*.

La liturgi'a. — *Fericirile* *invierii* si a *praznicului*. Dupa *Iesire* — *Tropariulu* *invierii* si a *praznicului*, „Marire si acum“ — *condaculu* *praznicului*. *Prochimenulu*, *Apostolulu*, *Evangeli'a* mai antáiu a *Duminecei* apoi a *praznicului*. *Liturgi'a* a *Marelui Vasiliu*.

D i v e r s e .

* **Revocare**. Din partea Ven. Cons. dela Oradea-mare sub 13/25 Martiu a. c. Nr. 358 concursulu pentru protopresbiteratulu *Beliului* publicatu in Nr. 11 alu fóiei nóstre, se cuprindu intr'ensulu venite cari nu au aprobarea competentá, ér' altele aprobate — suntu lasate afara — pana la alte dispusetiuni urmande se revóca.

† **Necrológe**. Emeritulu preotu *Iosifu Danu* cá fostulu preotu in *Iosasiu* in protopresbiteratulu *Halmagiului*, in functiune 24 ani, in disponibilitate 12 ani, — sdruncinat in poterile spirituali in urmarea unui morbu de peptu in etate de 65 ani, a repausatu la 12 Martiu si s'a inmormmentatu la 17 Martiu in cimenteriu din *Iosasiu*. La inmormmentare au participatu 5 preoti, inteliginti'a si intregu poporulu din locu.

Ilian'a, venerabil'a preotésa, soci'a preotului *Atanasiu Pop'a* din *Campanii de josu* in etate de 57 ani a repausatu in 4 Martiu a. c. O jalesce comun'a intréga pentru virtutile ei femeiesci, nemangaletulu sociu cu 4 fiice, 5 generi, un frate si multi nepoti.

Ioanu Trandafir iuristu de anulu alu III-lea stipendistu alu fundatiunei *Ghiba-Birta*, unu teneru talentatu si de buna condúita dupa unu morbu indelungatu de peptu la 13 l. c. in etate de 23 de ani a repausatu in Domnulu la cas'a parintésca in Aradu.

Traianu Balintu preparandu de cursulu alu III. fiulu preotului din *Covasintiu*, *Macsilianu Balintu*, dupa unu morbu scurtu de aprindere la 14 l. c. in etate de 19 ani a repausatu si in 16 l. c. fu inmormmentatu in cript'a familiara din *Covasintiu*. *Inmormmentarea* la carea s'a adunatu o multime de poporu si inteligintia, s'a intemplatu la 16 l. c. cu posibil'a pompa. *Institutulu pedagogico-teologicu* a fostu representatu prin profesorulu *Romulu Ciorogariu* si 12 elevi. *Cuventare* fanebrala a tienutu parintele protopresbiteru *G. Popoviciu*, profesorulu *Romulu Ciorogariu* si elevulu pedagogu de cursulu alu IV. — *G. Tomi*.

* **Izraelitii din Germani'a** primavér'a acést'a voru tiené congressu bisericescu in Berlin, la care voru participá toti rabinii mai alesi si se voru pronuncia asupra starei de astadi a legii mosaice in raportu cu opiniunea publica européna; se voru luá mesuri si pentru propunerea mai cu succesu a religiunei in scólele poporali si medie.

* **Oferte pentru seminariulu infintiandu din Aradu**, din *Pesacu* 507 fl. 80 cr. la cari au contribuitu *Domnii*: *Partenie Anghelu* si *Andrei Fizesian* cu câte 20 fl. *Terentiu Miculescu* 26 fl. *Alexandru Serbu* not. *Dimitrie Mesarosiu* si *Eutimie Bujor* cu câte 10 fl. *Bajzath jun.* 15 fl. *Vasilie Ar-*

deleanu, Georgiu Selejanu si Velizaru Vasilieviciu cu câte 5 fl. Georgiu Biasi 3 fl. Nicolau Fizesian clericu, Catitia Biasi si Ieremi'a Mihaiu cu câte 2 fl. — Elena Fizesianu, Cornelia Fizesianu, Victor Fizesianu, Vasile Mircu, Ela Andrasiu, Teresia Micu, Sof'ia Micu, Mihaiu Brancu, Florea Jurc'a, Vasile Docea, Elena Mihaiu, Iuliana Mihaiu, Mariana Mihaiu Elena Mihaiu Irimie Mihaiu, Andreiu Danila si Mihaiu Bogdan cu câte 1 fl. comun'a bisericesca cu 300 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici, naturalie sau adnnatu de totu 12 chible si 2 polovici, cari sau vendutu cu 49 fl. — Mai multi Dnii preotii si invetiatorii — catra sumele contribuite au mai contribuitu si auume: Dnii preotii Laurentiu Barzu catra 2 fl. anca 3 fl. Iosifu Daliciu catra 2 fl. anca 10 fl. Virgiliu Gruescu catra 3 fl. anca 20 fl. Panteleimonu Popoviciu catra 1 fl. 50 anca 20 fl. Petru Lazarescu catra 2 fl. 15 fl. Zenoviu Covaciu catra 2 fl. anca 18 fl. Domnii invetiatorii: Iosifu Mursa catra 2 fl. inca 15 fl. Ioanichie Nestoru catra 1 fl. anca 10 fl. Vasile Neiculescu catra 1 fl. anca 10 fl. Ioanu Lupulescu catra 1 fl. anca 5 fl. Andrei Pei catra 1 fl. inca 10. fl. Massimu Barna catra 3 fl. anca 20 fl. — Nicolau Vugu catra 2 fl. anca 10 fl. Ignatie Bugariu catra 2 fl. anca 15 fl. Simeon Fauru catra 3 fl. anca 17 fl. Stefanu Carabasin catra 1 fl. inca 10 fl. Ioanu Marincu 3 fl. Matei Milencovicu 5 fl. — din *Rossia* 10 fl. 40 cr. la cari a contribuitu: Nicolau Popoviciu preotu cu 5 fl. Barbura Stanciu si Barbura Ciuhandu cu 50 cr. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Dlu Vasiliu Olariu preotu in Capolnasiu cu 25 fl. din *Cavn'a* 63 fl. 70 cr. la cari au contribuitu: Vasiliu Borza preotu 6 fl. Petru Pintea invetiat. 2 fl ér din bucatele vendute 5 fl. 70 cr. ér comun'a bisericesca 50 fl. din *Izopallagi* 8 fl. la cari au contribuitu: Demeter Negru 3 fl. ér ceilalti dela mai multi credinciosi in sume mai mici. Iovu Pop'a preotu din Petrósa 4 fl. Alesandru Sabo preotu in Sudrigiu 1 fl. 70 cr. Dlu Stefan Tulcan din Socodoru au oferitu 10 fl.

(Va urmá.)

Ignatiu Papp, secret. consist.

POSTA REDACTIUNEI.

Dlul **I. Lazeu in Soldobagiu**: Te rogámu se ni retrimiti esemplariulu alu doilea totu dela nr. 1, cá avemu trebuintia!

Concursu.

In armarea rassignarei parochului rom. gr. or. din opidulu *Biserica-alba*, si cu provocare la decisulu comunicatu prin parintesc'a ordinatiune consist. dto 12 Dec. 1883 Nr. 839 B. pentru deplinirea acestei parochii din dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericei-albe, comít. Timisiu, se escrie concursu cu terminu de o luna, adeca pana in **25 Martiu st. v.** in care diua va fi si alegerea.

Venitele stolari sunt: 1) Stol'a usuata pentru tóte functiunile preotiesci seversite la credinciosii nostrii 100 fl. 2) Pentru birulu parochialu in bani 263 fl. 60 cr. 3) Remuneratiunea pentru functiunile finite la scólele: gimnasiale normale etc. spitalulu c. reg. din locu — variabilu circa 100 fl. 4) Si in fine Sesñunea parochiala care consta din 34 jugere totu pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia carea este de class'a II. au se aiba o cualificatiune de atare parochia si suntu avisati de a-si substerne recursele loru instruate, conform prescrizeloru stat. org. bis. si a regulamentulu pentru parochii, la adres'a comitetulu parochialu, P. On. Domnu Iosifu Popoviciu protopresbiteru tractualu in Iam; celu multu pana in 22 Martiu 1883 st. v.

In fine recurrentii suntu poftiti in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in s. biserica pentru de a-si aratá desteritatea loru in cantu, tipicu si oratoria.

Biserica-alba 1 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu P. On. D. **Iosif Popoviciu**, protop. tract.

Pe bas'a ordinatiunei V. Consistoriu diecesanu din 21 Dec. 1883 Nr. 910 B., se escrie prin acésta concursu pentru ocuparea unui postu de capelanu pre langa betranulu preotu Georgiu Mircea in comun'a *Ofcea*, protopresbiteratulu Panciovei, dieces'a Caransebesiului.

Emolumintele sunt: un'a a trei'a parte din tóte venitele anuali a parochiei Ofcea de clas'a II-a adeca din sesesiune (34 jug.) din stola si birulu parochialu in bani dupa rescriptulu declaratoriu.

Recurentii se aviséza, ca recursele loru instruate conform §. 13 din Stat. org. si §. 15 alui b) din regulamentu pentru parochii si adresate comitetulu parochialu din Ofcea sa le tramita parintelui administratoru protopopescu Aronu Bartolomeiu per Panciova cu Dolove in terminu de **30 de zile dela prim'a publicare a acestui concursu**. Alegerea se va tine in **16 Aprile st. v. a. c.**

Dolove, in 27 Febr. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **A. Bartolomeiu**, m. p. adm. prot.

Conformu decisulu censistorialu dto 23 Febr. a. c. Nr. 444 B. prin acésta se escrie concursu pentru alegerea unui capelanu temporalu langa nepotinciosulu preotu Porfiriu Gonteanu din comun'a bis. *Batta*, comit. Carasiu-Severinu protopresb. Lipovei cu terminu de alegere pe **1 Aprilu a. c. st. v.** pe langa urmatóreá dotatiune.

1. Jumetate din tóte beneficiile parochiei nepotinciosulu preotu Porfiriu Gonteanu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati recursele loru a le ajustá conform regulamentulu pentru parochii si a sensulu din Stat. org., adresandule comitetulu parochialu, — se le substérna Rev. Domnu **Ioanu Tieranu** protopresb. tractualu in B. Lippa, avendu pana la alegere a se presentá in vre-o di de dumineca séu serbatóre la s. biserica, spre a se face cunoşcutu poporulu si spre a-si aratá desteritatea sa in cantarea bisericesca si oratoréscá.

Batta in 4 Martiu 1884.

Comitetulu parochialu.

Cu scirca mea: **Ioanu Tieranu**, m. p. protopopu.

Se escrie de nou concursu pentru statiunea invetiatoréscá rom. conf. dela scól'a vechia din *Selousiu-Cighirolu*, cu terminu de alegere pe **25. Martiu v. 1884.**

Emolumintele sunt: 1) In bani gata 250 fl. v. a. adeca dóue sute cincideci floreni. 2) Unu pa-

trariu pamentu sesionalu ; trei lantiri aratoriu, ér unulu fenatiu. 3) cuartiru cu gradina si una canepisce 4) Pe langa carausia, diurna din cass'a stei biserici la tóte conferintiele si intrunirile invetiatoresci 5) Dela inmormentari mari 60 cr. ér' cu liturgie unu florenu, la inmormentari mici 40 cr. celorlora miseri gratuita. 6) Pentru incalditulu scólei si invetiatoriu-lui 8 orgii de lemne.

Dela recurinti se recere : a) Se fie preparandu absolutu cu testimoniu de cualificatiune, precum si din limb'a magiara b) cei ce se precepu la note voru fi preferiti. c) Dela acei individi carii au fostu deja infunctiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, si se trimite recursele lorului inspectoru cercualu de scóle **Florianu Montia** in Sicala per Borosjenö. Si in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica din locu pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Seletsiu-Cighirelu la 26 Febr. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Florianu Montia**, m. p. inspectoru.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din comun'a **Ternova**, inspect. agrisiu dela scóla vechia cu terminulu de **10/22 Aprilie**.

Emolumintele suntu urmatórele : 1) In bani gata 200 fl. v. a. 2) In naturale 8 cubule bucate parte grâu parte cucuruza. 3) Pentru invetiatoriu 6 orgii lemne. 4) 20 magi fênu. 5) Dela inmormentari 60 cr. pana la 1 fl. 6) La conferintia candu va participá 5 fl. 7) Cuartiru liberu si gradina de legume.

Doritorii de a ocupá acesta postu, suntu avisati a produce urmatórele documinte : Testimoniu de cualificatiune atátu din limb'a magiara câtu si din limb'a Romana, nu altcuma estrasu de botezu cá suntu de religiunea gr. or. si recursulu astfelu proviedutu si adresatu com. par. din **Ternova**, au alu subscrerne parintelui inspectoru **Florianu Montia** in Sicala per Borosjenö. Totodata recurrentii au a se presentá in cutare domineca séu serbatóre in biserica din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Ternova, la 1 Martiu st. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Florianu Montia**, m. p. inspectoru.

Conformu ordinatiunei Ven. Consistoriu din 18 Febr. a. c.N. 478 se deschide concursu pentru ocuparea vacantei parochii din **Petirsiu**, apartinetóre de clas'a a III-a in protopresbiteratulu Lipovii — cu terminu de alegere pe **25 Martiu a. c. st. v.**

Emolumintele suntu : $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina intravilanu, 30 jugere de pamentu aratoriu, din care 6 jugere fenatiu, birulu usuatu, dela 70 case, si stolele.

Recursele ajustate, conformu prescrieloru statutulu organicu se se adreseze comitetulu parochialu gr. or. si tramite subscrusulu protopresbiteru ; avendu recurrentii a se presentá in vre-o Dumineca, ori serbatóre in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantari, respective cuventári, si tipiculu bisericescu.

Petirsiu 22 Februaru 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : **Ioanu Tieranu**, m. p. protopopu.

Licitatiune minuenda.

Comun'a bisericesca din **Topolovetiu**, (cotulu Timisiu) de religia gr. or. deschide concursu de licitatiune minuenda pe **25 Martia st. v. (6 Aprilie n.)** pentru edificarea de nou a unei biserici ; planulu edificarei aprobatu de Ven. Consistoriu sub 13/25 Maiu 1883 Nr. 1352 din preuna cu Preliminariulu de spese in suma de 5525 fl. — cr. se pastreza la presiedintele comitetulu parochialu.

Doritorii de a intreprinde lucrulu susu amintitu, suntu avisati a se presentá in persóna la timpulu defiptu in faci'a locului, pentru de a fi de fatia la tienera licitatiunei minuenda. Condiuniile dimpreuna cu planulu si specificarea lui, se potu aflá ori si candu, la oficiulu, respective la presiedintele comitetulu parochialu sus amintitei comune spre ori cutare.

Intreprindietoriulu i-se face cunoscutu cumca dupa sum'a susu amintita are a depune ca garantia 10 %.

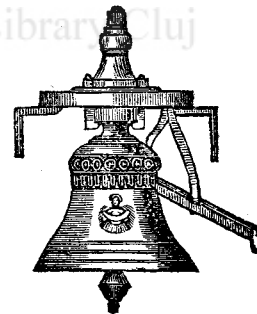
Topolovetiu, din siedinti'a comitetulu par. tie-nuta la 26 Faur 1884.

Dim. Cosma, m. p.
not. com. par.

Const. Martinovicu, m. p.
presiedintele com. par.

Am onóre a me recomandá P. T. publicu ca tornatoriu de

CLOPOTE

(CAMPANE)

de ori ce marime si tonu, in forma eleganta si pe langa celu mai moderatu pretiu.

Clopotele pregatite din metalulu inventatu de mine au preferintia si rivalisédia cu clopotele facute din ori ce metalu pana acum cunoscutu, atátu pentru tonulu loru curatu si strebatatoriu, câtu si pentru duraveritatea loru.

Duraveritatea clopoteloru se promovéza chiar si prin sistemulu mai nou de ajustare, de dupa care, clopotulu, fie câtu de mare, se imanuéza fórté usioru si se póte intórce, si de dupa fiecare intórcre limb'a bate la altu locu, prin ce clopotulu e feritu de crepare si tiene de dóue si chiar de trei ori mai multu decâtu clopotele facutu dupa sistemulu vechiu.

Pentru tonulu curatu si strebatatoriu conform dorintiei, precum si pentru duraveritatea clopoteloru pregatite de mine, cavezu pe timpu de diece ani.

HÖNIG FRIEDERICH junior,

fabrica de pusce de apa si tornatóre de clopote si metale.

Aradu strad'a Rákoczi.